

Christelicke gesanghen ghetrocken uyt het Oude ende Nieuwe Testament

<https://hdl.handle.net/1874/35424>

Christelicke *Panfleet 1621-3*
GESANGHEN

ghetrocken
uyt het Oude ende Nieuwe
Testament.

door Mr. HUGO DE GROOT.

TOT DELE,
By Bruyn Harmans Schinckel, aende Voor-
straet inde gekroonde B. Anno 1621.

Met Consent der E. Heeren
Burgher-meesteren der Stadt
Delft, den 4. Januarij 1621.

De thien Gheboden beschreven by Moyses

2

in't 11^{en}. Hoofdstuck van't tweede Boeck ende int
vijsde Hoofdstuck van zijn vijsde Boeck.

Op de wijze vanden C x L. Psalm.

Ik ben u God end' uwen Koning:
Hoor nae my Israels gheslachte:
Die up't d'Egyptische slaefische woning
U krachtrelick heb uptghebracht.
Keert u dan tot geen and're Goden
Om die te dienen nebens my:
Maect u geen beeld (het is verboden)

Noch gheenerhande schildery/

Noch van yet dat in 's hemels ronden

Verheben staet / noch van het geen

Laeg op der aerde werd bevonden /

Of in de wat'ren daer beneen.

Buyght u daer voor niet nederflachtigh/

Noch werd den zelven tot gheen knecht.

Ik ben u God / u Heere krachtich:

Een ijer draegh ick tot mijn recht:

Zo dat ick op de kind'ren mede

Verhael der ouders hoorze daer /

Iae tot de derde en vierde lede

Der geener die my draghen haet.

Maer wederom heb ick behaghen

Om buyssenden te doen ghenae

Der gheener die my liefde draghen

Wel staende mijn gheboden gae.

W's Heere Godes naem ghepresent

Licht te ghebryucken u wel wacht /

Want hy zal niet onschuldigh wesen

Voer God wie Godes naem veracht.

A ij

Ghedencet

Ghebodt den Sabbatral u leven
Om die te eeren t'elcker tijt.

Des daghen zijn het werck ghegeven:
Neemt dan u neering waer niet vlist.

Den sevendenden so moet ghy rusten

Ter eere Gods / die sulcx ghebiedt.

Laet u alsdan geen arbejd lusten:

Laet sels u beest van werken niet:

Noch uwe slaef / noch u slavinne /

Noch uwe dochter / noch een soen /

Noch eenigh bymdelingh die binnē

U poept ghecomen is ter woon.

Want God wildt in ses daghen maken

Der hemelen lazurre perck /

Land ende zee end' alle saken

Die ingeboeght zijn in dit werck.

Den sevendenden dagh van de weerce

Zo ruste God: daerom heeft hy

Zijn segen oec dien gestreecke

Op dat die rustdagh heyligh sp.

U' ouders houd in eer en' waerde /

Op dat sy maken dat ghy leeft

Veel goede daghen op der aerde

Die uwen God den Heer u geeft.

Ziet dat ghy niemant neemt het leven /

Noch echebreuck / noch dieft' en begaet:

Wachte u van valsck so / kond te geven

Tot uwes ebennactes quaet.

Wegeert uw's naestes huys noch habe

Noch twijf dat by hem is getrouwt /

Zijn ezel / os / slavin noch slabe /

Noch pet dat hy als eyghen houd.

De ghebo

De Gheboden onses Heeren Jesu beschre-
ven by Mattheus in't vijfde / sesste ende sevende

Hoofdstuck zijns Boecks.

Op de wijze vanden XLV. Psalm.

De Jesus sagh het volck van alle weghen /
Zo is hy opien naesten Bergh ghestegen /
End' als hy nu daer was gheseten neer
Zo quamen by die volghden zijne Leer,

Alsoen heeft hy zijn heyl'ge mond ontsloken

En' sonderwijs tot allen uptghesproken:

Wel saligh zijn die arm zijn in den gheest:

Het hemelrijck comt hun toe allermeest.

Wel saligh zijn die reghenwoordigh treuren:

Den seiven sal oec goeden troost ghebeuren.

Wel saligh zijn die sacht zijn van ghemoet:

Want t'arreyck heel sal zijn haer eelien goet.

Wel saligh die niet hongher zijn beladen

En' dorst des reches: sy zullen haer versaden.

Wel saligh zijn der welcker haert erbarmt:

Sy sullen sels oock werden verontfermt.

Wel saligh zijn die supberhartigh leven:

Want God te sien sal werden hun ghegeven.

Wel saligh oock die na de vrede staen:

De toenaem van Gods kind' en komt haer aen.

Wel saligh die weldoende moeten liiden:

Sy sullen haer in't Hemelrijck verblijden.

Wel saligh sult ghy wesen oock alre

Wanneermen u doet schade / spot en' spijt.

Wanneer ghy werd niet allerley qua' reden

En' leughenael om mijnen twil bestreden /

Zijt dan verblijd / verheught u in den nood:

U loon sal zijn in't Hemelrijck seer groot.

A iij

So

So hebben sy vervolght oock de Propheten
 Die ooo; u tijd de wil Gods haer doe'n weten.
 Des aerdes sout zijt ghy: als 'tfont nu wan
 En' kracht loos werd yoe salmen fonten dan.
 'Tis gantsch onnut/ en' daerom salmen't moeten
 Gaen werpen wegh/ iae treden niet de voeten.
 Ghy zijt het licht waer doo; des werelts rond
 Bestraelt behoort te werden t'ziner stond.
 Eer. Stad die hoogh staet op een bergh gherefen
 Kan noyt bedecht/ kan noyt onschoubaer wesen.
 Niemand so slecht/ die t'licht ontfeken gaet
 Om 't selve dan te stolpen niet een maet:
 Men sal het hoogh op eenen lichter t' onen
 Van waer t'verschijn' al die het huys bewoonen.
 Laet oock alsoo u helder klare licht
 Sich opendoen voo; t'menschelick ghesicht/
 Op dat sy siend' u wercken waerd om prijsen
 Den Vader God des Hemels eer bewisen.
 Dencht niet dat ick verschijn nu recht doo;
 T'outdoen de wet oft der Propheten woord.

Veel eer kom ick om alle Gods wetten
 In haer ghebruyck en' volle kracht te setten.
 Ick seg voowae; Gods wet sal niet vergaen
 So langh de aerd' end' Hemel sullen staen:
 Iae niet een stip noch jod sal gaen verloren:
 Al sal t'gheschie'n zooe was gheseyt te bozen.
 Wie der gheboon een los maecht of verkeert
 Al waer't het minst' en' so de lieden leert/
 Sal zijn de minst' wanneer na t'aerdsche leuen
 Het hemelriek sal werden uptghegheuen:
 Daer wie dat leert en' doet so twoojd vermeldet
 Sal d'hoorste zijn ten selven tijd ghestelt.
 Ick seg ten y dat u gherechtigheden
 Te boven gaen de pharizeesche zeden
 En' watmen by d' wet gheleerden siet.

In't

Het hemelriek en zult ghy komen niet.
 Ghy hebt ghehoort dat tot de oude Jodert
 Dus is gheseyt: geen menschen sult ghy doden.
 Wie hem verlost een mensche dood te laen
 Die sal een swaer dood bonnis niet ontgaen:
 Maer ick seg u/ om u te maken broeder/
 Wie hem verlost licht teghen zijnen broeder/
 Den selven sal so boeten voo; de schuld
 Ghelijck het recht ter vierschaer werd verbult:
 Maer wie zijn boer versoyt sal straffe laden
 Zulc als gheschied voo; d'hoorste Joodsche Riaden:
 Maer wie seyt jod/ sal lyden sulcken pijn
 Als die in't vier van Hinnomdale zijn.

Wanneer ghy draeght ten Outaer u gheschenken/
 Indien ghy dan komt haestelick te dencken
 Dat uwen broer hem over u beklaeght/
 Doo; outaer leght de gaven die ghy draeght:
 Gaet uwe saeck niet uwen broder klaren
 En' brenghet alsdan u gauen ten outaren.
 Maecht haest verdragh niet uwe wederzj
 Terwijl ghy zijt op wegh so wel als hy/
 Op dat hy niet tot uwer groote schande
 Overgeet in 't harde rechters hande.
 De rechter voorts u lever aen den knechte
 En' dat ghy dan ghevanghen werd geleght:
 Doo; waer daer upt en salmen u niet halen
 Of ghy en zult den laetsten deut betalen.
 Ghy hebt ghehoort dat tot de oude lie'n
 Dus is gheseyt: den echtbreuck moet ghy blie'n:
 Maer ick seg u so wie begint een vrouwe
 Dye quade lust bekoozdelick t'aenschoutwe
 Die heeft alre' in't harte quaet ghedaen
 En' toverspel inwendelick begaen.

Indien een lidt al waer't u rechter ooghe

A in

Van

Van het goed of tot het quade toghe/
 Creet uyt ter sond' ebeletsel van de d'aght/
 En werpt het wegh zo ver' oock als ghy meught:
 Want beter ist een enkel lidt e' ontberen
 Dan dat het vier theel lichaem sou verreeren.
 Belet u oock u eyghen rechterhandt
 So snijfse af en werpse aen een kant.
 Want beter ist een lidt te min te tellen
 Dan met het lijff te branden inder hellen.
 Ghy hebt ghehoort dat eertijds is gheseyt/
 Verlaet ghy e' wijs gheeft haer t'berlaet bescheydt:
 Maer ick seg u wie van de vrouwe byt leven
 Hem scheydt/ ten waer zy hoerdom had bedreven/
 Die maect dat zy den echtband niet en houdt:
 Hy breekt oock echt die de verlate trouw.

Ghy hebt ghehoort dat vorder tot den ouden
 Gheseyt is: past u van meeneed' e' onthouden/
 End' hebt ghy yet aen God beloost so moet
 Ghy draghen so'gh dat ghy den eedt voldoet.
 Maer ick seg u wilt e' eenemael niet zweren
 By e' hemelsch hof: her is den stoel des Heere.
 Noch oock by d'aerd: God neemt daer in zijn lust
 Als in een bank/ daer zijne voer op rust.

Zweren oock niet by Jerusalem: de wooningh
 Is dese Stadt van God den grooten koningh:
 Noch by het hoofd: ghy kunt noch dat noch dit.
 Der hayzen' shoofds swaert maken ofte wit.
 Laet jae zijn jae: neen/ neen in uwen monde:
 Wat verder gaet komt doch uyt quaden gronde.
 Ghy hebt ghehoort dat eertijds is verhaelt/
 Oogh zy om oogh/ tand zy om tand betaelt:
 Maer ick seg u loont gheen quaedt met het quade
 Gheen bose daet weerslaet met bose daet.
 Slaet niemant u an uwe rechte haeck
 Biedt d'ander oock/ onthoud u vande wjaeck.

So

So niemant u wilt boos den Rechter dagh n
 End' u alsoo pooght uwen roek t'ontdagghen
 Veel liever laet u mantel mede gaen
 Dan dat ghy soud sulcke dwaanch'lick wederstaen.
 Wilt niemant u een mijl te gaen bedwinghen
 Gaet met hem twee: wilt niet daer teghen dringhen.
 Wie yet begheert dien gheeft end' hulpe biedt:
 Wie yet te leen versoucht ontfeght hem niet.

Ghy hebt ghehoort hoe datmen eertijds seide:
 D'naeste mint/ u viant doet byt leyde:
 Maer ick seg u den vianden bemint:
 Jae zeghent die u vloeken onghesint:
 Jae doet oock goet den gheenen die u haten:
 Bide selve boos die l'en die niet en laten
 Rustelick byt leven onghewelt/
 Maer overlacht u aendoen en gheweldt.

Op dat ghy moeght zijn kind' en allegader
 Van die bewoont den Hemel uwen Vader/
 Die zijnen Son laet rysen ende gaen
 Ghelyckelick so over goen als quaen:
 Die oock vergunt het regen nat goet aerdich
 Aen beyden so oprecht als onrechtvaerdigh.
 Zijt ghy v'runds v'rund end' acht ghy die u acht
 Wat loon kan't zijn dat ghy daer uyt verwacht.

De Tollenaers doen oock ghelyckerwijse.
 Wat ist oock waerd om sonderlingh te prijse
 Groet ghy een mensch die u ghegroet heeft:
 De Tollenaers zijn immers so beleef.
 Ghy weet ghy hebt in 'Hemels hoochste sale
 Een Vader die heel goed is e' eenemale
 Siet dat ghy dan na al u ziele's macht
 D' daer na recht en na volmaectheyt tracht.

SESTE HOOFDSTVCK.

Wacht u te doen haer harrelieke werken

A h

Wacht

Doo: 'menschen oogh op datmen't soude mercken.
 Want ander sines en sal niet zyn gheloont
 By uwen God die in den Hemel woont.
 Maer so ghy wilt u aeluis wel beleyden
 Doo: geen trompet laet uwen lof verheyden.
 Sulc in't gemeen is der seghen-deughden daedt
 So inde kerck als oock op 's heere sraet.
 Sy doen't om eer van menschen te belanghen:
 Doo: waer haer loon dat hebben sy ontfanghen.
 O rechterhand wanneer een aeluis doet/
 O linkerhand daer van niet weten moet.
 'Tis waer dat dan u aeluis sal gheschieden
 In't hemelick verborghen doo: de lieden:
 Maer uwen God die siet 'verborghen al
 In't openbaer u sulcx vergelden sal.

Als ghy doo: God sulc komen met ghebeden
 Wilt dan niet doen als die gheueynsden deden/
 Die in de kerck of op der straten end
 God roepen aen staend' om te zyn bekend:
 Want die sulcx doen haer loon is haer verschene
 Maer ghy wanneer ghy bidder gaet alleene
 In u slaepster en' treckt de deur aen sloot
 En' bidt aldaer den alles-ziende Godt.

Op die alleen 'verborghen kan doo: gronde,
 Sal't opentlick vergelden 'zijner stonde.
 Op die alleen 'chaer en' de meeren siet
 Sal ongheloont u bidden laten niet.
 In't bidden wilt niet kakelen/als plachten
 Des hynd'ndoms verbond' loofse ghedachten/
 Die meenen dat haer meenighvuldigh woord
 Sal maken dat zy sullen zyn verhoort.

Ghy die met hoop en' met gheloof moet spreken
 Wilt gheensins met die vrenden zyn gheloken.
 O vader weet eer ghy doet u ghebed

Wat

Wat dat u is van nood en wat u let.

Wanneer ghy dan wilt storten u ghebeden
 Doo: uwen God ghebeycht dan dese reden.
 O Vader ons die in den Hemel woont
 Aen uwe naem zy alle eer betoont:
 Verijek toekomt: u wille zy van waerde
 In't hemelrick end' oock hier op der aerde.
 'Tis bekend ons daghelicse nood/
 Gheeft hyden ons ons hynd'ndaelicse brood.
 Vergheeft ons schuld/ghelijck wy oock vergeven
 Wie dat iet quaets heeft reghen ons bedreven.
 Leyd ons oock niet in al te swaren stryd/
 Maer uyt ghenaed' ons van het quaet bevynd.
 Rijk/kracht end' eer/zijn u in deenwicheden:
 Laet Amen dan het slot zyn der ghebeden.
 So ghy vergheeft den menschen/ uwen Heer
 Des hemels God sal u vergeven weer:
 Maer soo ghy niet de sonden quijt wilt schelden
 Den gheenen die u lasterden of quelden/
 So zult ghy oock van Gode niet ontsaen
 Vergiffenis van't gunt ghy hebt misdaen.

Wilt als ghy vast gheen droebigh aenschijn draghen/
 Ghelijck als veel seghen-heyl'gen eert' des plaghen/
 Op dat haer sulcx son dienen tot een toon:
 Doo: waer ich seg zy hebben wegh haer loon.
 Veel liever wilt met oph' u bestrijcken
 Op dat ghy soude niet vastende ghelijcken:
 Veel liever oock het aensicht sunder wast:
 Op datmen niet en segge/ siet hy vast:
 Op dat ghy niet den menschen schijnt te vasten/
 Maer God den Heer die 'binnenst kan doortasten.

Want

Want hy beoefwaer die al t'berborghen siet
Sal't openelick te loonen laten niet.
Wilt op der aerdt hier gheen en schat vermeerden
Waer aen de mot en' wormen komen teeren/
Alwaer een dief kan breecken deur de mup
End' al het goet ontdraghen op een upz.

In't Hemelich hof daer gheene wormen bijsen/
Daer geene roest het goet en kan verlijten/
Daer geenen dief steelt breeckend door de wand/
Legt daer u schat end' allerwaerste pand.
Het hart sal zijn al waer den schat sal blijbe.
Des mensches ooggh is r'licht van heele lijbe:
Heeft dan het ooggh een onbervalicht ghesicht/
Het heele lijf is niet dan enckel lieht:
Maer is het ooggh bedorven/ r'kan niet missen
Het heele lijf sal zijn vol d'upstermissen.
Denckt werd u lieht tot d'upster omghekeert
Hoe groot moet zijn den d'upster die u deert.

Niemand en dient twee Heeren wel te mate:
Den eenen sal hy minnen/ d'andren hate/
Of die sal voor/ deez' achter zijn ghestelt:
Ghy kon't te gaer niet dienen God en t'geldt,
Hierom seg ick besorght niet u ghemoeden/
Waer mee ghy u zult laben ofte vreden
Of kleeden oock. Is leven ende lijf
Niet meerder waerd dan spijs en' kleeds gherijf?

De voglen siet die inde lucht gaen swaepen
De welcke niet en saepen nochre maepen/
Noch voorvaed doen. u Vader goed van aerdt
Die nochtans voed. zijt ghy niet meerder waerd?
Wie uwer is't die niet hem self te quellen
Een halve bac'm kan aen zijn lichaem stellen?
Waerom zijt ghy bevanghen niet s'orghvuld
Waer me' dat ghy u leden decken sulc?

Wilt

7
Wilt in het veld de leffen aenschouwen
Die minnen niet en spinnen noch en bouwden/
En Salomon nochtans in al zijn eer
Was het ghekleed als dese nimmermeer.
Indien t'ghewas dat nu staet inde hoben
En' morgghen werd ghesmeten inden oben
Ghekleet werd van God so schoon en' repn/
Hoe veel te meer ghy van gheloove klepn?

Wilt u dan niet bekommeren en' spreken
Waer is het brood dat wy dan sullen breken/
Waer is den dranch die ons dorst sal verlaen/
Wat sullen wy voor kleedren trecken aen?
Men siet om sulcx de heyd'nen allegader
Bekommet zijn: maer ghylypde hebt een vader
In't Hemelich hof die u niet en vergeet
End' al dat u van nooden is wel weet.

Daerom voor al zijn Coningriek wilt achten
En' blijghigh Gods gherechtighepd berrachten:
So ghy dat doet / zijt daer me' by vernought:
Het vorder sal u werden toegebaught.
Weest nimmermeer bekommet voor den morgen
Den morgghendagh sal voor hemselfden sorgen.
Van pder dagh de moept' en' slaverny
Is doch ghenoech al doernier niet meer by.

'TSEVENDE HOORDSTVCK.

Doet oordeel streng/ op datmen niet u levent
En oordeel oock. wat bonnis ghy sult geven
Sult ghy ontsaen: so als ghy meten gaet
So salmen u doen met de selve maet.
Hoe komt dat ghy een splinter/ ja van berde
In uw's boec's ooggh so haest gewaert kon't werde?

Daer

Daer ghy den balck die in u ooghe floeckt
Niet eens en merckt/niet eens daer van en spreeket?

Hoe spreeket ghy tot u broe'r met dese tale

Laet uyt u oogh my diesen splinter hale?

Hoe zijt ghy soo vermeten end: stout

Daer in u oogh floeckt een so groten hout?

Gebeynsden ey laet uyt u eyghen ooghe

Dien groeten balck eerst werden uytghetooge.

Dan sult ghy met veel seckerder ghesichte

Het veerzelken doen uyt uw's broeders licht.

..

..

..

Wilt theplighdom niet voor de honden gopen/
Gheen paerden oock wilt voor de varckens stropen/

Op dat sy niet sulen met de voeten tree'n/

Haer heeren om/en breecken u de lee'n/

Eyscht en' ghy sult bekomen goe saken:

Zoecht en' ghy sult aen't vinden wel gheraken.

Klopt aen de deur van't huy's by dapper aen

En' voor u sal haest werden opghedaen.

Want alle wie te eysschen haer vercloecken

Ontfanghen gife: en' wie niet uwer soecken

Die vinden haest: en' wie wel stijf en hard

Klopt op de deur dien oock gheopent werd.

Die uwer is't/die/als zijn soon sal draghen

Daer een stuck broods hem daer voor toe sal draghen

Een harde steen: of als hy eyscht een visch

Daer voor een d'angh sal rechten op den visch?

Indien ghy dan die boos zijt goe geschenken

U kind'ren geeft/beyhoort ghy niet te denken

Dat noch veel meer den vader boven al

Veel goeds aen die hem bidden geven sal?

..

..

..

Ghelijck ghy soud u te gheschieden wenschen

Van and'ren/ doe so self aen and're men'schen.

Want

Want hier in ist dat d'heele wet beslaet/

Hier toe so streckt oock der Propheeten raed

Tracht in te gaen (hier aen is't al geleghen)

Dooz d'enge poozt wijsd'reckend' zijn de weghen/

De poozt is rupin/die ten verderbe leyd

En' veelen zijn daer dooz tegaen bereydt.

Maer wederom de poozt is engh begrepen/

De paden zijn oock nauw en' seer benepen/

Rondom beset die tot het leven gaen

En' wepnig lie'n de selve treffen aen

Ghy moet u voor de waenpropheeten wachten

De uyterlich bedeckt met lammerbachten

Van binnen niet dan selle wolven zijn/

Die haeren roof beklee'n met schonen schijn.

Wilt ghy die lie'n wel kennen/soo laet gade

Haer eyghen vrucht: geen drupf met wijn belade

Opt werd geplucht van eene doorn plant/

Geen vijghen van een distel scherp getand.

Van een goe' boom oock goe'de vruchten komen

En' wederom quae' vruchten van quae' bomen.

Van een goe' boom en is de vrucht niet quae't/

Noch een quae' boom geen goe'de vrucht en laet.

Den boom waer aen geen goe'de vruchte groeyt

Die werpen uyt en' doet daer 'tbier me' gloeyt.

Op dat ghy dan de valsche leeraers kent

Op hare vrucht te letten u ghewent.

..

..

..

Niet die tot my luy' roepen Heere/Herre/

En zullen al ingaen na haer begeere

In't hemelrijk/maer die betrachten wel

Des Vaders wil' en' 'hemelsche hebel.

Veel zullen my ten jong'sten daghe spreken

Wp plaghen/ heer/ uyt uwen naem te preeken/

Dooz seggen oock/ jae dupb'len uyt doen gaen/

Wp hebben oock veel teykenen ghedaen:

Daer

Maer ick sal hare van we'e tot antwoord bieden:
 Ick heb u noyt ghekent voor mijne lieden:
 Gaet wegh van mi die u lust hebt ghelept
 In d'offeningh van ongherechtighe yde.
 Wie dat mijn vee'n nu hoort en sonder wijsen
 De selve doet/ die wil ick gaen ghelijcken
 By eenen man die wijs voorsichtigh leeft
 End' op een roezijn huys ghemindert heeft.
 De wind ontfack/ daer stopt' en eenen reghen/
 De stroom verheff/ al om 'thuys te beweghen/
 Van het en viel niet omme/want het stond
 Op eenen steen wel vastelick ghegrond.

Maer waer daer nu een ander/ die wel hoorde/
 Doch niet en der nae dese mijne woorde/
 Die waer ghelijck een man los van verstand
 Die een schoon huys ghemindert heeft op't sand.
 Den reghen quam/ de wind ontfond te blasen/
 Een hooge vloed begon op't huys te rasen/
 Twelck onbequaem te draghen sulcken we'e
 Grondbrakigh viel aen duysend stucken neer.
 Als nu het hooft van alle de Propheten
 Zijns vaders wil aldus had uptghemetten/
 So was al volck dat by hem had ghestaen
 Met wondering van dese leer bevaen.
 Want hy niet als de Joodsche werghelerden
 Veel woorden sprack die chart niet om en keerden/
 Maer als begaest met Goddelicke macht
 Dooznee' teghemmed dooz levendighe kracht.

De

De uyterste wille van onsen Heere Iesus Christus beschreven by Johannes in't evy. Hoofdstuck zijnes Boecks.

Op de wijze vanden v. i. Psalm.

Mijn pijn en mijne schande
 Zijn nu seer haest voo?
 hande:
 Mijn loop ten eynde gaet.
 Wilt vader eer vercoone
 Aen uwen liefften soone
 Die nu so we'd verjmaect.
 Wilt zijner haest gedencken/
 Hem rijckelick beschencken/
 En die nu werd veracht
 Een hemel doen opbaeren/
 Iae opentlick verclaren
 Dooz konincklike macht:
 Op dat dooz uws soos werck
 De mensche we'e bemercken/
 De kracht van uwen troon/
 Bekennende te gader
 Den sone dooz den vader
 Den vader dooz den soon.
 Want 't is doch u behagen
 Den sone toe te dragen
 In plaets van die verdriet
 Recht over groot en kleyn/
 Der menschen in't ghemeyne
 Met opperste ghebied:
 Op dat hy te cutigh leven
 Die menschen moge geven
 Die dooz u woord en' geest
 Haer harte tot hem neygen

End hem alsoo tot eygen
 Ghegeven zijn gheweest.
 Want hier in zijn ghelogen
 De nauw-bepaelde wegen
 Van't leven sonder end/
 Dat ghy o God Almachtigh
 Als eenigh God warachtigh
 Werdt over al bekend/
 Dat Iesus Christus mede
 Ghelooft werd en' belede
 Als uwen afghesant/
 Om wie ghy gunt de menschen
 Te mogen hare wenschen
 Ontfangen uyt zijn hande.
 Ick heb op d'aertsche pade
 Dooz leer en' wonderdade
 Uw eer en' lof verheyd/
 Ick heb my inghetoghen
 En nederigh gheboghen
 Tot uws naems heerlichend.
 Schoozsaem end' ootmoedigh
 Heb ick met harte spoedigh
 Op uwe wil ghepast/
 Volbracht oock tot het leste
 'Egunt tot der menschen beste
 Nu by u was belast.
 Wilt om my te verclaren
 Den menschen openbaren
 Die glants end' hoogheyd nu/
 Die

Die ick al oec de gronden
Des werelts oec ontsonden
Beseten heb by u.

Ten heeft my noyt verboden
Dws naem's eec te vergroten/
Bysonder by t ghetal
Dat ghy my had ghegeven
Om van mijn leet en leven
Te ruygen ober al.

Sp quamen u toe/ vader/
Als wesend' allegader
Wschepfel end' u werck/
End' oock als bondgenoten
Byt Isael ghesproten
Gerepckent met u merck.

Dooz uwes rachs beseyde
Hebt ghy haer uptgescheyde'
En' my gheslele ter hand:
Ghy hebt om my te kennen
End' aen mijn stem te wennen
Gheopent haer verstand.

Sp hebben broegh en' spade
Dooz uwes geests ghenade
My naerstelick ghehoort/
En' tot den dagh van heden
Bewaert in't hart de reden
Want Goddelicke woord.

Sp hebben wel vernomen
Van u te zijn ghecomen.
Dat ick haer heb gheleert/
Dat oock de doo'n verrisen
De siecken zijn gh'nesen/
En' duyvels afgheweer.

De woorden van het leven
Die ghy my had ghegeven

Gaf ick haer wederom
Sp onderecht mids desen
Geloofden waer te wesen
Als dat ick van u kom.

Dat and' en veel bestreden
Dat hebben sy beleeden
En' warelich gheloof/
Dat ick ben de eengebozen
Des vaders uptverhozen
End' alier menschen hoofd.

Alfoo dan sonder beyden
Ick no van haer moet scheyde
So veel het lijf belangt/
So is dit mijn begeeren
Dat ghy haer/ Heer der Heers/
In uwe hoed' ontfange.

Ick bid niet dese bede
Vooz die des werelts zede
Sorgloschick betreen/
Maer vooz die u groot achten
End' alles goeds verwachten
Van uwe hand alleen.

Ghy had haer my bevolen
End' als bestelt ter scholen:
Want sy u quamen toe:
Ick nam de moepte garen:
Want om haer te bewaren
En was mijn ziel noyt moe.

Maer nu ick moet verrecke/
Wilt uwe sorgh uptstecken
Tot schut van haer geloof:
Want sonder u ontfarmen
So waren sy ocharmen/
Niet als des duyvels roef.

Het mijne dat is dijne/

Het

Het dijne dat is mijne.
Sp hebben my gheleert
En' dooz my t'openbaren
En' mijn eec te verklaren
Is oock u loff vermeer.

Ick sal nu met den lijbe
Niet langh ter werelt blijbe':
Te reysen ben ick ree':
Maer hun die van my leerden
En' die met my verkeerden
Beveel ick mijne see'.

Sp moeten hier noch weven
In't aerdsche vrose leven/
Als ick nu tot u gae:
Daerom o heyl'ge Vader
Bewaert haer allegader
Dat sy ons volghen na.

Dit zijn de lieve panden
Die ick van uwe handen
Als gaben heb ontfacn:
Geeft dat sy al te same'
In uwen heyl'gen name
Volhardigh blijven staen:

Op dat ghelyck wy beyden
Lijn een end' onghescheyden/
End' ick doe wat ghy doet/
Sp oock nae al haer machten
Ous beyder wil betrachten
Met eenrelep ghemoed.

So langh ick op der aerde
Hier was/ ick haer bewaerde
In uwes naem's belij':
Sp zijn oock niet besweecken/
Noch van my afgheweecken
Maer staagh gebleven by:
Een alleen uptgenomen

Die tot den bal ghekomen
Is dooz zijn eygen schuld.
Men leest in d' oude bladen
Dat een my sou' verraden/
Nu werd de schrift verbult.

Tot u kom ick getreden:
Maer zijnde noch beneden
So spreek ick midd'ler tyd
Deez' woorden vooz haer oren/
Op dat sy die aenhozen
En' daer dooz zijn verblijd.

Want als ick upt haer oogen
Sal werden afgetoghen/
In't midden van haer pijn
So sullen de ghebode'
Die ick vooz hemiluy' dede
Haer troost en' blijshap zijn.

Geen menschelicke bonden
Gheboort op losse gronden
Heb ick haer wijsgemaeckt:
Maer vader t' uwer eere
Dooz uwe ware leere
Heb ick haer t' hart geraeckt:
Om dat sy zijn ontbloeden
De wereltsche gheboden
De werelt haer versmaed:
Ten is oock by geen wonder
Wie leven wil bysonder
Dat hem de werelt haet.

Want u en' mijne weggen
Sijn doch de werelt reghen/
Sp volgen ons gebodt
Daerom is't dat gestadigh
De werelt onghenadigh
Haer lasten en' bespor.

25 ij

Ick

Ick wil u noch niet bidden/
Dat ghy haer upt het midden
Des werelts nemet wegh.
Sy maeten gaen verhaeren
Dooz al des werelts palen
Het woord dat ick haer seggh:
Maer dat gy haer wilt rechte
Op dat sy haer aenbecheen
Kloec moedigh wederstaen/
En niet dooz swaer strijden
Van wellust of van lyden
Weerom te rugghe gaen.

Mijn leer en' mijne wandel
Sijn vriende bā 'werelts hādel
Sy hebben haer bereyde
Om onse wil te naken/
De werelt te versaken
End' als onreynigh yd.

Gheeft dat dooz waerhejds
krachten
Sy d'heylighejd betrachten
En' daerin noch gaen voort.
De waerhejd die kan leyden
In alle heylighejden
Dat is u suwer woordt.

Gelijck ghy my ghesonden
Hebt in des werelts ronden
So send ick haer weer upt/
Om tot des werelts scharen
De waerhejd te verklaren
Dooz oventlick gheluyde.

Je heb haer doen aenschoutwe
Mijn heylighejd en' trouwe
En' mijn oprecht gemoed.
Nae soo veel goede werken
Sal ick haer noch gaē stercken

Dooz toffer van mijn bloed:
Op dat oock in ghelijcke
Haer denghden mogen blijcke
Dooz 'menschelijck ghesichte/
En' dat dooz haer ontfeken
Mag sin dooz 'swerelts strecken
Des waerhejds klare licht.

'E gunt ick nu heb gebede
Dooz h'eer dat bid ick mede
Dooz alle die voortgaen
Dooz 'woord van hare leere
Haer tot my sullen keere
End' in't gheloove staen/
Op dat ghelijck ick woone
In u als uwen soone/
En' ghy weer in my blije/
Sy oock so in ons beyden
Als een end' ongescheyden
Vast werden ingheleyt:

Ten eynde noch veel and' en
Ons siende niet malcand' en
Eendrachtelick ghehecht
Ghelooven en' vermonden
Dat ghy my hebt ghesonden
Tot aller luy' berecht.

Ick heb ghestadigh desen
Oprecht lick onder wesen
Dat u de eer comt toe
Van al de wonderwerken
Die sy aen my bemerken
En' wat ick vord' doe:

Op dat sy wel ghedachtigh
Hoe dat wy zijn eendrachtigh/
Oock eenfch zynd in de leer
D'haerelick beminne

End'

End' als des goeds beghinne
Toeschrijven alle eer.

Ghelijck ghy rallen daghen
My liefst hebt toeghedraghen
End' in my zijt gheweest/
So wilt o Vader gheben
Dat ick in haer magh leven
En' werken dooz den geest/
Op dat alsoo de leden

Dooz volle eenigheden
Vast hanghen aen haer hoofde/
En' daer dooz onser beyde
Naem ende woord zich sprejde
Wyd ende breed gheloofd.

Want dan sal blijckē klaer lick
Niet alleen dat ick waer lick
Van u ghesonden ben/
Maer dat ghy wel besinnet/
Jac hartelick beminnet
Dien ick als mijnen ken.

Na dien sy nu ter tijden
Deel hebben aen mijn tijden
Versmaedhejd ende pijn/
Geest Vader oock na desen
Daer ick niet u sal wesen
Dat sy daer met my zijn.

Op dat sy daer aenschoutwe
In plaets van leed en' rouwe
Mijn allerhoogste macht/
Die ghy my vooz het maken
Van de gheschapen saken

11
Dyt liefd' hebt toeghedacht.
O vader gantsch goedaerdig/
Daer nebes God rechtbaerdig/
Het menschelijck ghesacht
Heeft nu seer langhe tijden
Versupmt u te belijden
End' u geboon veracht.

Maer ick heb onbeswecken
Om u loff upt te spreken
Mijn arbejd aengewent/
Ten eynde na mijn wenschen
V naem by my alle menschen
Sow' moghen zyn bekent.

Als wijsse my verlieten/
Als lauwe my verlieten/
Soo bleben dese vast/
Ghelovende te deggen
Dat ick van u went wegen
Quam niet volcome last.

Ick heb aen dese rechten
Vkracht end' uwe rechten
Wel klaer ghewesen aen:
Ick sal't haer oock na desen
Als ick sal zyn verresen
Noch beter doen verstaen/
Op dat u magh behaghen

Die liefd' haer toe te draghen
Daer me' ghy my beminne
En' mitnen geest haer stercke/
Die dooz zyn brand de wercke
Des werelts overwint.

23 iii

Ghebed

Ghebed der gheloovigen beschreven

by Lucas in't vierde Hoofdstuck

zijns tweeden Boecks.

Op de wijze van den Loffang van Simeon.

O Heer ghy zijt die God/
Die hebt dooꝝ u ghebod
Ghegeven het beginne
Aen aerdrich ende zee/
Aen 'hemels ronden mee' /
End' al wat daer is binne'.

Seer wel hebt ghy gheseght
Dooꝝ David uwen knecht
En' zijnen mond doen singen:
Hoe rot het volck te hoopē
De luy' niet e' samenloop
Beraeden yd'le dinghen.

De Coningen van't land
Mer slaffen in haer hand
Te samen zijn ghecomen:
De Vorsten zijn daer mee'
Vergadert e' ener stee'
End' hebben raed genomen/

Al teghen God den Heer/
En' teghen hem die d'eer
Van Gode heeft genoten
Dat hem 'thoofd' heel te gaer
Met kostelike ware
Van salff is overgoten.

'Tis waerlick soo geschiedt:
Want tegen Jesus siet
Dien ghy ghesalft hebt vader/
Herod' s met zijn raed
En' Pontius Pilat
Gecomen zijn te gader.

Het volck van Iseael
Met de ionepnen sel
Gevoeght heeft zijne krachten/
Om u onnosel kind
Van u so seer bemindt
Seer wijdclich te slachten:

Doch uwe hoogste hand
Heeft haer dol onverstand
Wel weten te regieren:
Te booyen was een perck
Ghestelt voor al haer werck
Dooꝝ uwes raeds bestieren.

Heer laet doch gade nu
Haer dreyghen en' wilt u
Daer kracht'lick tegen stellen.
Geeft dat u dienaers voort:
D'heyligh supber woord
Oymordelich vertellen.

Reyct uwe hand/ o Heer/
Op dat u ware leer
Werd opentlick betwesen
En' klaer geopenbaert
Dooꝝ teich' nē wond' en swaert
En' siecten te ghenesen/

Oyt kracht en' tot betoon
Van uwen heyl' gen soen
Wiens naem is hoog verhebt/
Op dat het bliicken magh
Dat diemen dood hier sagh
Nu weder is in't leven.

De

Beschrijvinge van de wedergeboorte:

Op de wijze vande thien Geboden: Ick ben u God.

O Christenen wilt naerstigh hoozen:
Niemand ten Hemel in kan gaen
Ten yd'p weder yd' ghebozen
En' Christus hebbe aenghedaen.

Den vader God den Heer almachtigh
Brenge self dit nieuwe schepsel voort/
In zijnen soen/ dooꝝ zijn gheest crachtigh:
'Tjaet hiervan is des levens woord.

Een mensche dan dooꝝ dese leere
Krijght d'oghen des verstands verlicht/
So dat hy siet den glants des Heere
Als met een onghedeert ghesicht.

Gheen saetk en acht hy waerd te wete'
Van Christus die daer in hem werct:
De hooghte/ diepte/ lengt' en' breedte
Van Christus liefd' hy staagh bemerct.
De hope staet hem voorgheschreven

Van d'uytghenomen erffenis:
Hy siet op 'theerlick ewigh leven
Welck des gheloofs beloning is.

Hy leeft niet meer na' vleeschs begeeren/
Ghelijck de woeste werelt doet:
Hy wil hem langher niet ghenieren
Na d'yd'elheyt van zijn ghemoed.

Den ouden mensch/ de aerdsche leden/
Heeft hy ghekrupst en' ghedood:
'Thart sonder handen is besneden
En' van onreynigheyt ontbloot.

Het lichaem ende kracht der sonden
Heeft nu in hem gheen overhand/
Daer hy is van dien dienst ontbonden
En' van dien slaefelicken band.

23 Mj

Doe

Hoe soud' hy konnen hem begheben
Te gaen ghelijck de werelt gaet/
End' aen te trecken 'tsondigh leven
Na dien in hem woont Godes zacht?

Als Godes beinind' end' uptversoeyt
We wandelt hy de goede paden/
Gh'lyck of hy wace nieuw gheboyen
Ghypt de dood en ogghestaen.

Want hy hem selven is ghestorben
En' d'eyghen lust begraven heeft:
Een nieuwen aerdt heeft hy verworben
Niet hy maect Christus in hem leeft.

Hy gheeft zijn leden over Gode
Tot wap'nen der gherechticheyd
Met vlijt betracht hy Godes ghebode
En' werd door Christus Geest gheleeyd.

Warmhartigh/ heyligh/ en' rechvaardigh
Godmoedigh/ vriend'lich/ vreedsaem/ soet/
Verdraeghsaem/ matelick/ goedaerdigh
Godsaligh/ langhsaem van ghemoed/

Hem gevende tot goede wercken
En' tot ghebouw van Godes huys/
Tghelooft door liefd' hy soeckt te stercken/
Volght Christus nae: neemt op zijn kruys.

Het voorschijft van de heyl'ge leere
By hem niet trouw ghehoorsaemt werd/
Het zuyver leven onses Heere
Als een schoon beeld staet in zijn hart.

Daerom zijn dwaaling upt onweten
En' swachheyd daer hy teghenstond
Wil God den Vader gant'lych vergheten
En' niet ghedencken t'een'ger tijt.

Wel waer is't dat hy door het lijden
Heer dickmael moet ten proebe staen/

Maect

Maer hier in moet hy hem verbliden
Dat Christus hem is voorgegaen/

En' wat dat hier hem staet te draghen
Dat sulckas op veel na niet is waerd
Die eere die ten jongsten daghe
Aen hem sal zijn gh'openbaert.

En' midd' de tijt haer zijn ghelwisse
Een troost die alles overwint:

Zijn hart geest hem gh'tapchent te
Dat God om Christus hem bemint.

Och Heer wilt doch de roeckelose
Vertoonen haere dydd' ellend:
Rucht wegh den menschen upt het bosc
En' maect haer uwe wet bekent.

Die hare dienstbaerheyd nu mercken
End' houden uwe wet door goed
Verlost haer dat zy niet en wercken
Dat strydigh is met haer ghemoed:

Gheeft dat haer langher niet doe suchen
De sware wet van hare lee'n/
Maer dat zy door't ghestadigh duchten
Tot lijd' de moghen vso. waert tree'n.

Die nu beginnen eerst te bloepen
En' die noch zi'n als kind' een reer
Vergant haer dat zy moghen groepen
En' krijghen wasdom meer en meer:

Die nu veel hebben toeghenomen
En' mannelick verkwinnen t'quaed/
Geest dat zy noch al naerder komen
Des Heere Christus volle maect/

Op dat de zielen zijnd' herschapien
En' met den heyl'gen Geest gepaert/
De lichamen na haer ontslapen
Sock worden wi derom ghebaert/

Niet met haer eerste stands ghebreken/
Maer door een Goddelicke krachte

23 b

104

Met Christus lichaem vergheleen
En tot een Hemelsch eer ghebrachte.

Het onsen Vader:

Op de wyse van den C. IV. Psalm.

O Vader ons die in den Hemel woont/
Aen uwen naem sy alle eer betoont.
Vrijck toecrom', u wille sy van waerde
In't hemelryck end' oock hier op der aerde.
D' is bekent ons daghelichsche nood:
Geest hyden ons ons huyd' daeghsche brood.
Vergesft ons schuld/ ghelyck wy oock vergheben
Wie dat per quaeds heeft teghen ons bedreven.
Leyd ons oock niet in al te swaren strijd/
Maer uyt ghenaed' ons van het quaed bevijsd.
Rijck/ kracht end' eer zijn u in d' eeuwigheiden.
Laet Amen dan het slot zijn der ghebeden.

'Tghelooft:

Op de wyse van den VIII. Psalm.

Kghelooft in God/ die't al vermaght den vader
Die hemel/ aerde end' ons schiep allegader.
In Jesus oock zijn eenghebooren kind
Van hem ghesalt/ ons Heer die ons bemint:
Onsfanghen uyt den Geest der prophetie:
Ghebooren uyt de eyne maegd Marie:
Dien Pontius Pilatus lijdende /
So dat hy is ghekrupst ghestorven mee' /
In't graf gelept/ als t' hellewaert ghesegen/
Maer 'derdendaghe weer levend' opgestegen/
Ten hemelwaert gheboert/ gheseten by
Zijns vaders Gods almachtigh rechterzy/

Van

Van waer hy weer sal comen bonnis gheben
Aen allen die of dood zijn of noch leven.
Oock in d' n geest die werct al 't heyligh werck:
En' darter is een alghemeyne kerck:

Dar d' heylighen te samen zijn ghebonden:
Vergifenis' g' heloof ick van de sonden:
' Copstaen d' s bleeschs: een leven sonder pijn
En' sonder end': ja Amen 't sal so zijn.

Morgghen Ghebedt:

Op de wyse vanden XLII. Psalm

Godes soon altijd ghepresen/
G' licht gh' booren uyt het licht/
No den dagh weer is gheresen
Dooz het menschelick ghesicht/
Wy dooz uwe sorggh ghespaert
End' in desen nacht bewaert
Komen met soetmoedigh bupghen
Onse danchbaerheyt betuyghen.

Laet de kracht van uwe stralen
Binnen in ons harte gaen/
Hord ons dat wy niet en dwaalen
In de swarte duysl're pae'n/
Laet de waerheyt van u woord
By ons blinken ende voort
Dooz de gantsche werck schijnen
En' de blindheyt doen verdwijnen.

Wilt bestieren d' Overheypden/
Heer der heeren/ dat wy stil
Leven onder haer beleyden
Na u Goddelike wil.
Heert van ons krijgh ende strijd/
Opvoer sterft en' dieren tijd:
Wilt oock de verbroken deelen
Van de Christenheyt verheeken.

Abond.

Avond Ghebedt :

Op de wijze vanden XXIIII. Psalma.

O Schepper van dagh ende nacht/
 Den duyster doo: u voortgebracht
 Bedeckt dit al met zijne vlercken:
 Wilt oock al soo tot deser stont
 Doo: u genade sonder grond
 Bedecken onse quade wercken.
 Den vyand is op ons gestelt
 Met lose list en' met geweld:
 O harder waecht doo: uwe schayen/
 Op dat wy wy van hese lust
 En' sware sozge welgerust
 In uwe goede moghen slapen.
 Wilt alle die ghevangen zijn/
 Belae'n met siecken ofte pijn/
 Verroosten in haer droevigh lijdē:
 Als dese loo: sal zijn gedaen
 Wilt dan doo: uwe rust voortae
 Ons in der ewigheyd verblijden.

Ghebedt voor den eeten.

God die de werelt hebt ghebout/
 En' noch staagh alles onderhoude
 En' die den mensch so hebt verheben
 Dat ghy hem alles hebt ghegeven/
 Die ons de gunst doo: Christus doet
 Te moghen eten al wat goed/
 Geest dat doo: dese goe' gheschencken
 Wy uwe mildigheyd ghedencken/
 En' dat doo: matelick ghemut
 Ons lichaem werde onderstat

Om

Om al te doen dat t'ntwer eeren
 Of t'onse naestes diekst kan keeren/
 Verwachtende dat leven broo
 Daer spijs noch dranch sal zijn van noo.

Ghebedt na den eeten.

VW dancken u o Hemelsch broode
 Ghescomen upt des Vaders schoot
 Dat ghy ons dus veel hebt ghegeven
 Tot noodtdunst van ons brooze leven.
 Gheeft dat wy danckbaer ende bly
 Van kommerliche sozge wy
 Het tijdelick van u verwachten
 En' t'Hemelriek doo: al betrachten.
 O lieffelick onschuldigh bloed
 Zy waren dranch doo: ons ghemoed:
 O lichaem met zijn bitt're smarten
 Zy ware bodsel onser harten:
 Zend' ons den Geest die waerlick is
 Het pandschat onser erffenis.

EYNDE.

Zofflang van de Jonckvrou Maria

beschreven by Lucas in't eerste Hoofd:

Stuck zijns eersten Boecks.

Min ziel tracht meer en' meer
 Te loben God den Heer
 Van wegghen zijne dade:
 Des jupht oock minen gheest:
 Want God wy is gheweest
 Een Hepland upt ghenade:

Op

Op zijnes dienstmaegdes staet
By andren zeer versmaet
Beliefe het hem te achten:
Doozt aen sal ick gheroemt
En' saligh zijn ghenome
By alle de ghelachten.

Hy die almachtigh is
Heeft nu aen my ghewis
Bewesen groote dinghen.
Seer heyligh is zijn naem:
Gheen mensch en is bequaem
Die waerdelich te singhen.

Sijn gunste noyt vermoeyt
Seer mededogend' vloeyt
Tot allen die hem vreesen/
Also hy wil voerwaer
Gantsch ew'lick over haer
Goed en' barmhertig' wesen.

Doozt zijnen arm seer sterck
Heeft hy een trefflick werck
Ghewoicht tot desen daghe/
En' van den troetsen siet/
Heeft hy ghebracht te niet
D'hoeraerdige raedslage'.

Hy heeft als met gheweld
Oyt haren stoel ghestelt
De Dorsten van den lande.
Die ned'igh zijn van sin
Heeft hy ghebest daer in
Als met zijn eyghen hande'.

Met allerhande goed
Heeft hy seer mildt ghevoed
Die schier van hangher storven:
De rijcken onghetert
Zijn van hem weerghekeert
End' hebben niet verworpen.

Aen

Aen Israell zijn knechte
Wijst hy de wegh te recht/
Ja gaet hem selver leyden/
En' toont dooz dese deugde
Dat hy seer wel gheheugt
Al die barmhertigheden
Die dooz een vast verbond/
Twelck eeuwig' gh'duyt zi n' mond
Beloost heeft ons voorsaten/
Te wet n' Abraham
E' die van zijnen stam
Van haer noyt te verlaten.

Zacharias Loff-sangh by Lucas

beschreven in't eerste Hoofdstuck

zijns eersten Boecks.

Op de wijze van den C. XLVI. Psalm.

Liet ons danken ende loben
Gode van Israells ghelacht:
Want hy heeft als nu van boven
Op zijn volck ghenomen acht/
En' den zelve los en' vry
Onse ghemaecht van slaverny.
Hoogh heeft hy het hups verheven
Nu van David zi nen knecht:
Want een rijk dat heyl sal gheven
Heeft hy daerin' opgherecht/
Zulcks hy dooz de heyl'ghe tongh
Oer voorspeeggers certijds songh/
Wat hy ons van ons byanden
Wyl sou maken en' behoed

Wag

Dooz al onser haters handen
End' ons ouders doen groot goet;
Denckende tot zijner stont
Aen zijn heylighe verbond/

Dat hem konnen zou te vozen
Nu te geven aen zijn stam
E ginc hy eertijds had gheswozen
Aen ons vader Abraham/
Dat wy breefeloos ghestelt
Duyten 'ropantlick gheweldt

Daer dooz tot een heyligh leven
En' rechtvaerdigheyd verpliche
Zonden ons ten dienste begeben
Dooz des Heere klaer ghesichte
Doozts en' doozts de daghen al
Die ons leven duyzen sal.

Ghy zult oock gheluckigh wesen
Jong ghebooren kindelijc:
Wode van God hoogh ghepresen
Dat sal uwen toenaem zijn:
Ghy zult dooz den Heere creen
Ende zinnen wegh bereen:

Want ghy zult het volck doen wetez
Waer in dat haer heyl bestaet/
Noemen werden kan ghequeten
Van de schuld van zijn misdaet:
Want God innerlick erbarmt
Heeft hem over ons ontfarmt.

Hy heeft ons verschijnen laten
Dye den hemel t'Morgenrood/
Daer wy dick beduyfsteren saren
In de schad'we van de dood/
Om te doen ons voeten gaen
Dooz heel goede zoeck'te pae'n.

Den

Den Loffang der Enghelen:

Op de wijze vanden Loffang Simeons.

In 'S hemels hooghste hof
Iz God eer ende loff:
Gheluck zy op der aerde:
Want God heeft goed ghedacht
Het menschelick ghelacht
Tot zijne gunst t'aenbaerde'.

Simeons Loffang:

Op de wijze van: o Heer ghy zijt die God:
beschreven by Lucas in zijn eerste boeck
in't tweede Hoofdstuck.

No werd ick uwen knecht/
So als ghy had gheseght/
O Heer / by u ontbonden
Met goed gheluck / nadien
Mijn oogh nu heeft ghesien
Het heyl by u ghesonden
Dooz allerluy ghesicht:
Den heydenen een licht/
Daer dooz t'ginc school te vozen
Werd aen den dagh ghebracht:
Een eer dooz u' ghelacht
Dye Istraël ghebozen.
Siet dese dienen sal
Veel Joden tot een val/
Veel tot opzinsing mede:
Een hoogh verheben merck/

C

Maer

Maer 'twelck met woord en' toerck
Sal werden seer bestrebe.
Des/ die hem heft ghebaert/
Door seer'n als met een swaerd
D' ziel sal bitter smarten:
Dus sal oock werden naecht
Al het ghepeens ghemaecte
Van veeler menschen harten.

'Tghebed van den Voest

Rehennas. 4. Cap. 9.

Op de wijze vanden C. xxix. Psalm.

Rijst allegaer om uwen grooten Heer
Den sterke God des eenwigheijds te loven.
Aen uwen naem/Heer/ zy bewesen eer/
Hoewel u naem gaet lof end' eer te boven.
O waerlick een/waer uyt het al bestaet:
Want het gheskerre' verwulst u handen houden/
Den hemel oock die daer noch boven gaet
Met alle die daer in haer leghe houden:
De woeste zee / 'tland dat de vruchten gheeft/
Dyt niet ontstond door uwes krachts vermogen:
Wat daer is in of op al door u leeft:
Jae 'themelsch heyt valt voor u neerghebogen.
Ghy zijt die God die uyt de der Chaldeen
Abiam gelept end' hem heft uytderhoeren/
End' Abraham daer na ghenoeint uyt vee'n
Dat menigh volck uyt hem sou' zijn gheboeren.
Also ghy voort hem t'waerts trouwe bevond
Tot in zijns harts inwendighste gedachten
Hebt ghy met hem bevestighe een verbond
Daer een schoon land hem en' zijn zaed te schenken:

Welck

18
Welck land als doe besat den Jebusijt/
Den Gergazee en' Canaan quaderdigh/
Met Emor/ e' hit/ en' met den Pherizzit
Ghy hield u woord ghelijck ghy zijt rechtbeerdigh.

Ghy saecht wat leed ons ouders oberquam
Met onghelijck in de Memphische landen;
D' goedheyt oock 'tgheroep ter harte nam
Dat zy u deen ontrent de roode stranden/
Ter tijde van die sware slaverny
Hebt ghy u kracht aen Pharaon doen merken/
End' aen zijn hoj en' gantsche burgerij
Door teykenen en' groote wonderwerken:
Want/Heer/ ghy wist hoe het Egyptisch geklaecht
Haer tegen d' ons' had trotselich ghedragen:
Daerom hebt ghy uyt haer te weegh ghebrachte
Een grooten naem die duyt tot desen daghen.
Als nu het volck van Jacob aen quam t'ren/
Men sagh hoe lief en' waerd dat zy u waren:
Want ghy het meer gespoutwen had aen t'ween:
Zy gingen droogh door't midden van de baren:
Maer 'tbyandsch heyt/twelck 'tAbrahamsche bloed
Ging jagen na met onversaecht vermeyten/
Hebt ghy in't diepst gheworpen van de bloet/
Gelijck een steen werd in de neer ghesmeten.

Van dat de son eerst uyt het oosten rees
Een wolcke zupl de wegh haer konnigh maecte/
End' om by nacht te wandlen sonder vrees
Een viere zupl den tochtbaen haer bebaecte.
Dyt 'themels hooght op Sinaysbergh ghedaelt
Spaecht ghy haer aen en gaest haer goe ghesetten/
Bevelen nopt van onrecht achterhaelt/
Waerheijds gheboon/onstraffeliche wetten.
Van uwen dagh en' thepligh sabbathrecht
Hebt ghy haer daer de kinnis oock ghegeven/
C ij

Doen

Doen ghy haer weest dooz Moyses uwen knecht
Een vaste keur en voorschijft van het leven.

Het hemelsch broot qua n drupp'len als een douts
Op dat haer niet den hongher soude dwinghen:
Op dat haer oock den dorst niet quellen sou
Het soete vocht quam upt de klippen springhen.

Doe hebt ghy haer belast te reeden dooz
Om het best te nemen vande landen
Waer van ghy't recht dooz u onwanchel woort
Haer had belooft met uptghestecker handen.

Ons ouders doch zijn webeligh gheweest/
Niet danckbaer dooz al't goet van u ghenoten:
Sy hebben u gheboden niet ghebreest:
Maer niet haer neek daer reghen hard ghestoten,

Sy wepgherden aen uwe stem't ghooz
Al't wonderwerk so mild'lick uptghemeten
Tot hare baet quam haer niet eens te booz:
'Twas al ghelijck moerwillighlick vergheten.

Ja stijf van hals/ opzoeerigh/ hebben sy
Ghewoelt/ gheineupt/ de hooft den opghesteken/
Om weer te gaen na d'oude slaverny:
So broegh quam haer de vrijheyt op te breken.

Maer ghy/ o Heer/ gheneghen tot ghenae/
Barmhertigh/ goet/ medogend boven maten
Die broegh tot hulp/ tot gramschap comt seer spae/
Na so veel quaeds en hebt haer niet verlaten.

Ja doe sy u aendeden schimp end' spot
En' lieten haer een kalff te gieten lusten/
Uydh roepende/ die is u Heer u God
Die u ghelept heeft upt d'Egypt'sche kusten/

Verstiet ghy haer noch niet int woeste veld:
So goet waert ghy/ ghy naemt van haer ghesichte
De wolck niet wegh tot haer ghelept ghestelt/
Noch oock het vier om haer by nacht te lichte

Om

Om haer't verstand te openen ghy sond
Haer uwen gheest/ het best van uwe gaven:
Ghy naemt haer oock het Man niet van de mond/
Noch't water hoel om haren dorst te laven.

So twintighmael twee jaren hebt ghy goet
Haer op de heyl ghestad'gh onderhouden:
Men sagh van't gaen noyt swelllen hare voet:
Men sagh op wegh haer kled'zen noyt verouden.

Ghy gaest haer't land en volck' ren van Sichon
Tot overmaet ter syde van haer wooning/
Als oock't ghebed beseten by Hesbon/
End' Hog beheert van Basan haren koning.

Haer kinderen hebt ghy doen was'sen aen
So veel men opt's nachts sterren siet ontloken/
End' haer gheb'acht om d'aerde te beslaen
Waer van ghy tot haer bad'zen had ghesproken.

Sy nam'n't land: want ghy te neder bracht
Den Cananee waer dat sy quamen wand'len:
Ghy gaest haer't volck en Dorsten in haer macht
Om na haer wil daer mee te moghen hand'len.

Sy kregghen flux veel steden sterck ghebour:
Een betten grond: veel hupsen vol van have:
Wijngaerden oock/ olpben/ vruchtbaer hout/
Met oost ghelae'n/ veel putten wel ghegraven.

Maer als sy nu dooz uwe deugd versaeft/
Jaer weelderlick ghevoet in allen deelen
Weerspannigh haer begaven tot het quaet/
End' achter rug verwerpen u bevelen/
En' laest'lick oock haer boos'heid wiert so groot
Dat sy de boos'n dooz uwen gheest ghesonden
Om haer toe u te keeren sloegghen dood
End' uwen naem seer lasterliche schonden/
So hebt ghy haer ghegeven int gheweldet
Der vpanden die haer seer hard bedwonghen/

C ij

Tot

Toc dat zy langh ghenopen en ghequelt
Driepen aen met herten ende tonghen :
Ten welcken tijt ghy hare hanghe klacht
Dyt 'shemels hoogt' aenhoorde met melijden
En' gaest haer haest heylanden die met kracht
Haer upt de hand der vyanden bezyden.
De rust en was so haest niet in het land
Of zy haer wer tot boose weggen keerden/
En' ghy gaest haer weer in haer haters hand
Die wederom haer strengelick bekeerden.

Wanneer sy dan in hare noot ghesmoort
Met hartberou begonden weer te kermen/
Dyt uwen stoel hebt ghy haer weer verhoort
En' menighmael verlost na u onfermen.
Om uwe wet weeron te nemen aen
Gingt ghy haer/Heer/wel ernstelick betungen:
Maer' roep wierd niet gheboden aen't vermaen:
Den trofsen hals en wilden sy niet buighen.
D'heyligh recht/waer in der menschen spact
En' leven stont/verachten zy boosaerdigh/
Verhardend' haer onreckelick ghemoed/
Ja keerden u de schoud' en toe onwaerdigh.
Da dat ghy haer vermaent had menigh jaer
Door uwen geest en' boden/als ten lesten
D'lang verduid niet hielp/so hebt ghy haer
Aen een byend volck ghegeven als ten besten.
Noch echter ghy noch so barmhertigh waert/
Dat ghy haer niet hebt eenemael verdonen/
Noch gantsch veracht/wat gy zijt goet vā aerdt/
Ghenade werd hy u altijd ghebonden.
D' stercken God/geducht/ten hoogsten hoog/
Dast van verbond/ van goetheyd onverdosten/
Laet te ghering niet schijnen in u oogh
De smert die ons alreeds heeft overgoten.

Ons

Ons seg ick al: den konincklicken staf/
De Oversten/ De leeraers en' ghewijden/
'Tgemeene oolck/van' eerste oorlogh af
Met Assurs kroon tot d'hyndendaegsche tijdt.

Wy kennen't Heer: wat dat ghy ons oplegt
Het is verdient: gantsch vroom zijn uwe wege:
Ghy hebt niet ons gehandelt trouw en' reche
De schuld is heel aen onse zy' ghelegghen.
Ons ouders/Heer/en hebben niet ghelet
Op u gheboon/ ons koninghen/ons raden/
En hebben niet behartight uwe wet/
Noch u vermaen ghevolght niet hare daden.
Sy hebben u in't rijk van uwe hand
Te leen onsaen niet huld'lick aengehangen/
En' woonend' in dat vette rupine land
Volharden zy in hare sinne ganghen.
Wy zijn eplaes nu slaven: siet/ o Heer/
In't land waer van de vruchten ende gaven
Zijn roegheseyt ons vaderen wel eer/
Int selbe land daer woenen wy als slaven.
Slands middelen aen breeuide hieren gaen
Die ghy ons hebt gheslele om onse sonden:
Ons vee/ ons lijf moet haer te willic staen:
Alons zijn wy benaut tot deser stonden.
Des niet te min so maken wy ons sterck
Van beter ons in u verbond te quisten.
Siet daer de trouw bevestight door het merck
Van onsen raed van Priesters en' Leviten.

EY N D E.